

Gazdag István

USA a világgazdaság spekulatív buboréka 2013

antidogma.hu, v, 2013/01/06

<http://www.demokrata.hu/search/node/USA%20a%20vil%C3%A1ggazdas%C3%A1g%20spekulat%C3%ADv%20bubor%C3%A9ka>

Aktualitás

A dollár túlélése érdekében az amerikaiak elemi érdeke, hogy mindenáron diszkreditálják a közös európai fizetőeszközt az euróövezet gyöngé láncszemeit alkotó periférikus országokon (Görögország, Írország, Portugália) keresztül. A 2008-as válság kirobbanása előtt az euró teljes mértékben hiteles valutává vált az OPEC-tagországok számára, amelyek olajforgalmuk egy részét euróban szándékoztak lebonyolítani.

Akkoriban egy euró 1,6 dollárt ért, és a befektetők bizalommal fordultak az európai adósság mint az amerikai államadósság hiteles konkurense felé. Ha ez a tendencia általánossá vált volna, akkor az amerikai adósság kamatszintje katasztrofális mértékben megemelkedett volna. Márpedig az USA még akárcsak egy normális kamatszintet sem engedhet meg magának. Az amerikai államadósságot ugyanis mindmáig 3 százalék alatti kamatszinten finanszírozzák, amely abnormálisan alacsony egy olyan abnormálisan eladósodott ország esetében, mint az Egyesült Államok. A Fed mindent elkövet tehát, hogy ez a kamatszint alacsony maradjon, hiszen az amerikai adósságot a lehető legstabilabb és legbiztosabb befektetésnek kell

láttatni. Éppen ezért a dollárnak nem lehet alternatívája.

Miután a spekulatív finánckapitalizmus rendszerválságának nyitányaként 2008-ban összeomlott az amerikai másodlagos jelzálogpiac, a Wall Street-i „karvalytőke” (Cristina Fernandez Kirchner dixit) emblematikus képviselői azon kezdtek el agyalni, hogy az amerikai ingatlanpiaci sokk gazdasági hatásait miként lehet - legalább átmenetileg - a külvilágra hárítani. 2010 februárjában a legnagyobb spekulatív pénzalapok (hedge fund) vezetőinek manhattani rutintalálkozóján Soros György jelenlétében állapodtak meg arról, hogy koncentrált támadást indítanak az eurózóna kis országai ellen a dominóhatás kiváltásához. Valójában a görög államadósság bedőlésére játszva, Görögország (és vele együtt az EU periférikus országai) fizetéseképtelenségére spekulálva az amerikai hedge fundok a dollár egyetlen komoly konkurensének számító euró meggyöngyítését, végső soron az euróövezet szétverését célozták meg.

Mindez persze nem jelenti azt, hogy Görögország, Írország és Portugália állami költségvetése rendben lett volna, és hogy gazdaságaik ne lettek volna sérülékenyek. Semmivel sem voltak azonban rosszabb helyzetben, mint az USA, Anglia vagy akár Japán. Ez utóbbi eladósodási rátája 200 százalékos, amelyet Görögország sohasem ért el, és mégis megfelelő kamatszinten képes finanszírozni önmagát, noha a legjobb adósminősítést már elvesztette. Az Egyesült Királyság viszont továbbra is birtokolja a legjobb adósoknak járó tripla A-t, ami teljes képtelenség egy olyan ország esetében, amely súrolta az államcsődöt, és amelynek a gazdasága recesszióban, a valutája pedig padlón van. A New York-i székhelyű adósságminősítők ismét bebizonyították, hogy egyáltalán nem objektívek a jegyzéseikben, amikor az európai periférikus országokat a bővli (junk) kategóriába sorolták, Anglia viszont - mint az USA legfőbb szövetségese - megtarthatta a legjobb osztályzatot.

Egyébként az euróövezet sokkal fizetőképesebb magánál az Egyesült

Államoknál is. Ha GDP-arányos államadósságukat vesszük, ez kb. ugyanolyan szinten van (valamivel magasabb 100 százaléknál). A különbség a fedezetlen adósság tétele, vagyis az amerikai kormány összes jövőő kötelezettségei a nyugdíjak, az egészségügyi és társadalombiztosítási járulékok jogosultjaival szemben. Ezek együttesen az amerikai adósságot egy feneketlen hordóvá változtatják, és így a hivatalosan vett 16 ezer milliárdos államadósságtól a rendkívül magas 200 ezer milliárd dolláros pénzügyi deficithez jutunk, vagyis a szövetségi kormányzat ennyivel tartozik a nyugdíjasainak. Még ha ez pillanatnyilag egy elméleti szám is, eklatánsan demonstrálja, hogy technikailag az USA már csődben van.

De ha csak a hivatalos államadósságát nézzük is, ehhez mindenképpen hozzá kell adni a kormány által az országos jelzálog ügynökségeknek (Freddy Mac és Fanny Mae) biztosított implicit garanciák (70 ezer milliárd), valamint a vállalatok (15 ezer milliárd) és a háztartások (20 ezer milliárd dolláros) adósságállományának összegét. Valójában az USA adóssága eléri a GDP-je 300 százalékát, miközben az európai adósságok (állami, vállalati, háztartási) 200 százalékon kulminálnak, és az összes specifikus eladósodottsági mutató (költségvetési hiány, kereskedelmi deficit, folyó fizetési mérleg hiánya, beruházási mérleg stb.) tekintetében is Európa jobb helyzetben van Amerikánál.

Tévedés ne essék: nem csak a görögök manipulálják a gazdasági adataikat. Az amerikaiak e tekintetben is éllovasok. A shadowstats.com internetes oldal elemezte és átkalkulálta az amerikai statisztikákat a '80-as években alkalmazott módszerekkel, amelyek sokkal becsületesebbek voltak a maiaknál. Ez alapján egyetlen számadat sem állja meg a helyét: az infláció és a munkanélküliség szintjét drasztikusan alul-, a GDP szintjét pedig legalább 30 százalékkal felülbecsülik.

A katasztrófa elkerülhetetlen, mert bele van programozva a rendszerbe. Vége

a dollár monopolhelyzetének a nyersanyagpiacon. Kína folyamatosan csökkenti amerikai kincstárjegy-vásárlásait. Ma már nem az amerikai fogyasztó a világgazdaság lokomotívja. A legkevésbé sem képes betölteni ezt a szerepet, mivel teljesen el van adósodva. Minden harmadik amerikainak hét hitelkártyája van, 46 millióan ételjegyre szorulnak, a lakosság 15 százaléka gyakorlatilag kiesett a fogyasztási és megtakarítási körforgásból.

Valójában az új kibocsátású amerikai adósság legfőbb vásárlójává maga a Fed vált. Az amerikai kincstár kibocsátja az adósságot, a Fed pedig hátulról felvásárolja és bankjegyeket nyomtat, amelyeket a kincstár arra használ fel, hogy kibocsássa az adósságát. Az egész egy nagy mosoda. A Fed az utóbbi időben monetáris könnyítésekhez (quantitative easings) folyamodott, vagyis intervencionista pénzpolitikát folytat, amelyre még sohasem volt példa egy állítólag liberális rendszerben. Ma az amerikai gazdaság egy irányított és támogatott gazdaság, amely manipulálja a kötvénypiaci adóssága értékét és ezzel együtt összeomlással fenyegeti a globális adósságpiacot. Ez már a végső visszaszámlálás.